

R. P. JOANNIS
ZAMORANI
DE VILLAFUERTE,
E' SOCIETATE IESV PRESBYTERI,
EX OPPIDO DE CAZALLA DE LA SIERRA,
Diececisi Hispalensis;
TRACTATUS
DE COMPENSATIONIBUS

Ad utrumque forum pertinentibus.

*Cum duplici Indice, priore Disputationum, Capitulorum, & Paragraphorum;
posteriore verò Rerum Notabilium.*

NUNC PRIMUM IN LUCEM PRODIT.

L V G D V N I,
Sumptibus LAURENTII ARNAVD, PETRI BORDE,
IOANNIS, ET PETRI ARNAVD.

M. DC. LXXVL
CVM APPROBATIONE, ET PERMISSV.

*es de la bibliote-
ria de el coll.
El de la comp.
de Pbr. de Salam.*

SERIES
DISPUTATIONVM,
CAPITVM, ET PARAGRAPHORVM,
Quæ in hoc Tractatu de Compensationibus
continentur.

PROOEMIUM, *in quo aperitur sensus Tractatus, & traditur divisio totius Operis.* pag. 1

DISPUTATIO PRIMA.

AN, & quando liceat accipere occultè propriâ autoritate rem suam extantem in propria specie apud alium. p. 5

CAP. I. *Resolvitur questio quoad rem extantem apud alium justo aliquo titulo.* ibid.

I I. *Ampliatur doctrina capituli precedentis ad depositum, ex cuius depositione nullum depositario contingit commodum; & declaratur, cur in eo casu non detur actio furti, tamen si committatur furtum.* 9

I II. *Utrum liceat occulta recuperatio propria rei extantis injustè apud alium, facta privatâ autoritate, quando poterat dominus illam commode recuperare, servato juris ordine.* 14

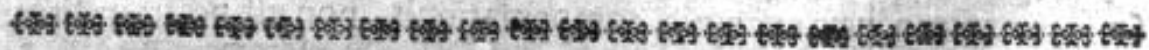
I V. *Utrum accipiens rem, qua olim erat sua, ab eo qui bonâ fide illam præscripsit, licitè illam accipiat, vel potius peccet contra justitiam commutativam.* 18

V. *Utrum dominus possit licitè capere privatâ autoritate rem suam iniuste ablatam in bello per hostes, postquam talis res fuit in bello justè erepta de eorum potestate per nostros milites justum adversus illos bellum gerentes.* 22

§. j. *Status questionis, & ejus decisio, stando in solo jure naturali.* ibid.

R. P. IOANNIS
ZAMORANI,
DE VILLA-FVERTE,
E Societate IESV:
TRACTATUS MORALIS
DE
COMPENSATIONIBVS,
Ad utrumque Forum pertinentibus.

P R O O E M I V M.

*In quo aperitur sensus Tractatus, & traditur
divisio totius Operis.*

I. **C**TRACTATUS hic de Compensationibus in diverso
sensu instituitur à Theologis, atque à Iurisperitis. Ab his
instituitur, quatenus est exceptio quædam juridica pro
foro externo, quâ debitor conuentus à suo creditore, qui
ipsi aliâ viâ est debitor, elidit eius actionem, objiciendo tantundem, aut
plus, vel partem sibi ab eo deberi, seque velle compensare vnum de-
bitum cum alio in ea quantitate, quâ debita sunt æqualia. Quâ exce-
A ptione

DISPUTATIO I.

An, & quando liceat accipere occultè propriâ authoritate rem suam extantem in propria specie apud alium.

CAPVT I.

Resolvitur questio quoad rem extantem apud alium iusto aliquo titulo.

1. **D**VOBUS modis potest contingere, quod res mea extet apud alium: Primò, titulo iusto, v.g. locationis, commodati, pignoris, depositi, &c. Secundò titulo iniusto, vt quia aliquis illam furatus est, aut usurariè accepit; vel quia finito tempore, pro quo erat illi commodata, vel iusto aliquo titulo detenta, non vult reddere. In hoc secundo sensu disputabitur postea questio. Modò solum procedit difficultas, cum res extat apud alium iusto titulo, & dominus talis rei illam clam subripit, inscio, aut minimè præmonito iusto detentore.

2. In hoc casu certissimum est apud Doctores, qui præsentem versant controuersiam, esse per se illicitum, & furtum aliquo modo subripere clam sine iusta causa rem suam dicto iusto titulo apud alium extantem, quam detentor non tenebatur tunc reddere; & dominus, finito detentoris iure poterat commodè recuperare. Ratio est; nam verè tunc fit injuria ei, qui dicto iusto titulo rem detinebat, si absque

rationabili causa furtim ab eo subripiatur, ipso minimè præmonito: quippe iniuste spoliatur ea re, ad quam detinendam, aut in suam utilitatem quasi possidendam habet jus; & rursus, quantum est ex vi talis modi accipiendi, relinquitur grauatus, vt aliâ viâ rem illam postea reddat, quæ verè stat ipsius periculo; si nimirum ipse, aut ejus hæredes arbitrentur, vt verè arbitrarentur, rem petiisse, aut disparuisse culpâ ipsius. Quod grauamen videtur esse in hoc casu contra iustitiam, & furtum aliquo modo, vt statim explicabo, docentque S. Thom. 2. 2. quest. 66. art. 3. ad 3. & ibi Caiet. & Aragon: idem S. Thom. art. 5. ad 3. vbi Bañez conclus. 2. Sotus lib. 5. de iust. quest. 3. art. 1. sine, & art. 3. ad 1. Ioan. de Medina C. de rebus restitueud. quest. 3. causa 12. & quest. 11. Navarrus in Manual. cap. 17. num. 112. Molina tom. 3. de iust. tract. de delictis, disput. 690. Sayrus in Clavi Regia, lib. 9. cap. 14. n. 3. Lessius lib. 2. de iust. cap. 12. dubit. 10. & Doctores communiter, quos in magno numero refert Sayrus supra. Imò aliqui eorum meritò addunt esse simpliciter furtum facere in dicto casu occultam compensationem, accipiendo loco propriæ rei ejus pretium, vel rem æquivalentem. Nam compensatio tunc facta in bonis propriis iusti detentoris absque ipsius consensu, verè illum gravat; cum hoc sit ipsum cogere, vt vendat, vel permutet talem rem; quod utique est contra iustitiam. Quare saltem in hoc casu committi verum furtum, tradit Vasq. de restitueud. cap. 5. §. 1. dub. 8. numero 40.

3. Generaliter autem esse aliquo modo furtum accipere rem suam iusto titulo apud alium extantem, si accipiat clam, ipso inscio, aut minimè